

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินการธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จ ก็คือ การตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง แต่ก่อนนี้นักบริหารธุรกิจก็มีเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และการวางแผนอยู่บ้าง เช่น วิธีการทางคณิตศาสตร์ และสถิติ เป็นต้น ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือที่ทันสมัยที่สุด ที่ธุรกิจสามารถนำมาใช้ช่วยหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น เพราะคอมพิวเตอร์มีความสามารถในการทำงานคำนวณ การเก็บรักษาข้อมูล และพิมพ์ข้อมูลตามคำสั่งได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วเกินกว่าเครื่องมืออื่นใดที่มีอยู่ในปัจจุบันจะทำได้

สำหรับประเทศไทย แนวโน้มของการใช้คอมพิวเตอร์ ในวงการธุรกิจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะความสามารถและความสะดวกรวดเร็วในการทำงานตามที่กล่าวแล้วข้างต้น งานที่คอมพิวเตอร์ เข้ามาช่วยในทางธุรกิจที่หวังผลกำไร (Profit-motive Organization) ได้แก่ งานบัญชีเงินเดือน งานบัญชีลูกหนี้ งานบัญชีขายทำบิลส่งของ และงานเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง เป็นต้น

ธุรกิจที่จะต้องมียินค้าคงคลังไว้ได้แก่ กิจการที่ซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ (Trading Firm) และกิจการที่ผลิตสินค้าเพื่อขาย (Manufacturing Firm) ในอดีตผู้บริหารธุรกิจมักจะไม่ให้ความสนใจในสินค้าคงคลังมากนัก โดยคิดแต่เพียงว่ามีสินค้าไว้พอกับการจำหน่ายก็เป็นการเพียงพอแล้ว แต่ปัจจุบันธุรกิจมีสภาพการแข่งขันสูงมาก ธุรกิจที่จะดำเนินอยู่ได้ ก็คือธุรกิจที่มีผลกำไรหรือผลตอบแทนในอัตราที่สามารถเลี้ยงตัว และขยายตัวได้ ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ได้ก็โดยการพยายามเพิ่มยอดขายให้มากที่สุด และต้นทุนให้มากที่สุด โดยไม่กระทบกระเทือนการดำเนินงาน

ในเรื่องที่เกี่ยวกับสินค้าคงคลัง นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งที่กระทบสิ่งทีกล่าวเหล่านี้ ดังนั้นผู้บริหารธุรกิจในปัจจุบันจึงเล็งเห็นความสำคัญของสินค้าคงคลัง

มากขึ้น และเริ่มมีความเต็มใจที่จะลงทุนในระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานสินค้าคงคลัง สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันนี้การใช้คอมพิวเตอร์กับงานสินค้าคงคลังส่วนใหญ่จะเป็นเพียงบันทึกข้อมูลทางการบัญชีเท่านั้น มีบางกิจการเท่านั้นที่ใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการบริหารสินค้าคงคลัง (Inventory Management) อย่างจริงจัง ซึ่งได้แก่การพยากรณ์ การตัดสินใจ และการวางแผนการสินค้าคงคลัง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงถูกเขียนขึ้นเพื่อที่จะศึกษาถึงแนวทางที่จะนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการบริหารหรือการจัดการสินค้าคงคลังอย่างจริงจัง เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการบริหารธุรกิจโดยทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความเหมาะสมที่จะนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการสินค้าคงคลังในประเทศไทย โดยศึกษาถึงลักษณะ และประโยชน์ของระบบคอมพิวเตอร์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และวางแผนในการจัดการสินค้าคงคลัง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญอันหนึ่งของผู้บริหารการเงิน

แนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญ

ผู้บริหารการเงินต่างมีหน้าที่ในการจัดการสินค้าคงคลังเกี่ยวกับเรื่องที่สามารถเข้าควบคุมได้ เพื่อที่จะลดความเสี่ยงในเรื่องสภาพคล่องของกิจการ และเพิ่มสมรรถภาพในการหากำไรของกิจการให้สูงขึ้น เป็นที่ยอมรับกันว่าระบบคอมพิวเตอร์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจ การจัดการสินค้าคงคลังก็เช่นเดียวกัน การใช้ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเหมาะสมย่อมให้ผลตอบแทนสูงสุดแก่กิจการ ในต่างประเทศได้มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการสินค้าคงคลังอย่างกว้างขวาง และได้ผลเป็นที่พอใจของหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยก็ได้เริ่มใช้คอมพิวเตอร์กันแล้ว และควรจะมีการใช้ต่อไปในกิจการที่เหมาะสม

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

1. ศึกษาถึงแนวความคิดพื้นฐานในการจัดการสินค้าคงคลังโดยทั่วไป
2. ศึกษาถึงวิธีการแก้ปัญหาที่สำคัญในการจัดการสินค้าคงคลังโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์

3. ศึกษาถึงวิธีการทำงานของคอมพิวเตอร์ เข้าช่วยในการจัดการสินค้าคงคลัง
4. ศึกษาถึงวิธีการพิจารณา ศึกษาถึงความเหมาะสม หรือความเป็นไปได้ ในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการสินค้าคงคลัง โดยศึกษาวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพและต้นทุน ระหว่างการใช้และไม่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการจัดการสินค้าคงคลัง และศึกษาถึงการพิจารณา ลักษณะของคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสม ที่จะนำมาใช้ช่วยในการจัดการสินค้าคงคลัง
5. ศึกษาตัวอย่างการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดการสินค้าคงคลัง

แหล่งข้อมูลการศึกษา

แหล่งข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยนี้ มาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์ ธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ เข้าจัดการสินค้าคงคลัง บริษัทจำหน่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อธุรกิจ เอกสารทางวิชาการ และบทความที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ขอบเขตและขอบจำกัดของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นลักษณะของการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยข้อมูลส่วนมากจากแหล่งข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary Sources) และ ประเภทตติยภูมิ (Tertiary Sources) โดยในขั้นแรกศึกษาวิธีการจัดการสินค้าคงคลังโดยทั่วไปที่มีได้คอมพิวเตอร์มาช่วย (Manual System) ขึ้นต่อมาเป็นการศึกษาถึงวิธีการทำงานของคอมพิวเตอร์โดยทั่วไปที่มาช่วยในการจัดการสินค้าคงคลัง (Computerized system) พร้อมทั้งยกตัวอย่างกิจการที่ใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดการสินค้าคงคลังอย่างมีผลสำเร็จและยังศึกษาถึงวิธีการพิจารณาความเหมาะสมของธุรกิจที่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ (Feasibility Study)

กิจการธุรกิจที่จะกล่าวถึงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ ธุรกิจประเภทซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ (Trading firm) และธุรกิจที่ผลิตเพื่อขาย (Manufacturing firm) สินค้าคงคลังของกิจการที่ซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ หมายถึง สินค้าสำเร็จรูปที่กิจการที่จะต้องทำการสั่งเข้ามาเพื่อทำการจำหน่าย และกิจการที่ผลิตสินค้าเพื่อขาย

สินค้าคงคลัง หมายถึง สินค้าสำเร็จรูปที่กิจการจะต้องทำการผลิตเพื่อทำการจำหน่ายต่อไป ทั้งนี้ยกเว้นแต่ในกรณีที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นดังเช่น ในบทที่ 2 ซึ่งเป็นการบรรยายเกี่ยวกับสินค้าคงคลังโดยทั่วไป

ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสินค้าคงคลังที่จะกล่าวต่อไป จะคลุมถึงกิจการทั้งสองประเภท ในเรื่องสำคัญ ๆ เกี่ยวกับการจัดการสินค้าคงคลัง ดังกล่าวคือ

- การกำหนดขนาดของสินค้าที่สั่งที่เหมาะสม (Economic Order Quantity) สำหรับธุรกิจประเภทที่ซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ หมายถึง จำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่จะทำการสั่งซื้อ และธุรกิจที่ผลิตสินค้าเพื่อขาย หมายถึง จำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่จะทำการผลิต

- การกำหนดจุดสั่งซื้อ (Reorder Point) สำหรับธุรกิจประเภทซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ คือช่วงเวลาที่จะทำการสั่งซื้อสินค้าสำเร็จรูปเพื่อมาจำหน่าย และสำหรับธุรกิจประเภทที่ผลิตสินค้าเพื่อขาย หมายถึง ช่วงเวลาที่จะทำการผลิตสินค้าสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย

- การกำหนดสินค้าที่ต้องเตรียมไว้ขายเมื่อถึงฤดูกาล (Anticipation Stock) สำหรับธุรกิจประเภทซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ หมายถึง จำนวนสินค้าสำเร็จรูปตามฤดูกาล (Seasonal Product) ที่ต้องสั่งซื้อเตรียมไว้ขายเมื่อถึงฤดูกาลจำหน่าย และธุรกิจประเภทที่ผลิตสินค้าเพื่อขาย หมายถึง จำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่ต้องเตรียมผลิตเมื่อถึงฤดูกาล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้

1. ทำให้รู้ถึงลักษณะและการทำงานของคอมพิวเตอร์ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการสินค้าคงคลัง การทำงานดังกล่าว ได้แก่วิธีการแก้ปัญหาการจัดการสินค้าคงคลัง โดยคอมพิวเตอร์ คือ สามารถช่วยกำหนดขนาดและชนิดของสินค้าแต่ละระยะที่เหมาะสม สามารถช่วยกำหนดจำนวนเงินหมุนเวียนที่เหมาะสมที่จะลงทุนในสินค้าคงคลัง ช่วยกำหนดขนาดของสินค้าที่สั่งที่ประหยัดที่สุด (Economic Order Quantity) ช่วยกำหนดจุดสั่งซื้อ (Reorder Point) ช่วยกำหนดสินค้าเผื่อขาด (Safety Stock)

ช่วยกำหนดสินค้าที่ท่องเที่ยวเตรียมไว้ขายเมื่อถึงฤดูกาล (Anticipation Stock) และสามารถช่วยวางแผนการจัดการสินค้าคงคลังให้สอดคล้องกับการวางแผนการขาย การวางแผนการผลิตและการวางแผนทางการเงิน

2. ทำให้ผู้บริหารการเงินได้รู้ถึงประโยชน์ของการจัดการสินค้าคงคลังโดยใช้คอมพิวเตอร์ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการเงิน

3. ทำให้ฝ่ายจัดการของธุรกิจสามารถวางแผนการ การจัดการสินค้าคงคลัง การวางแผนการขาย การวางแผนการผลิต และการบริหารการเงินได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

4. ข้อมูลจากผลการวิจัยนี้ สามารถช่วยให้ผู้บริหารธุรกิจระดับสูงใช้เป็นแนวทาง ในการจัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ของการนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดการสินค้าคงคลังอย่างจริงจังต่อไป

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย